

суднах: умови праці і життя, норми безпеки, умови соціального страхування, умови праці і найму, умови допуску до роботи, мінімальну кваліфікацію осіб командного складу, питання професійного навчання, заходи відносно безперервності зайнятості, питання охорони праці, здоров'я, побутового обслуговування, репатріації і ін. (Канталев В. А. Международный трудовой кодекс моряков // Транспортное право. – 2007. – № 1. – с. 9.)

Конвенція запроваджує 5 найголовніших стандартів праці члена екіпажу судна комунального пароплавства: 1) мінімальні вимоги відносно праці моряків на борту судна. Так, встановлюються мінімальні норми, які повинні бути дотримані, перш ніж моряки приступлять до роботи на борту судна. Моряки повинні бути старше за мінімальний вік, мати медичне свідоцтво, що засвідчує їх придатність за станом здоров'я до виконання своїх службових обов'язків, а також мати належну підготовку і кваліфікацію. Крім того, вони повинні мати доступ до ефективної і чітко регульованої системи набору і працевлаштування; 2) умови зайнятості. Положення Конвенції регулюють умови підписання трудового договору, питання заробітної плати, тривалість робочого часу і часу відпочинку, щорічної відпустки, репатріації, компенсації морякам у разі втрати або затоплення судна, укомплектування судів екіпажами, розвитку кар'єри, підвищення кваліфікації і можливостей для зайнятості моряків; 3) житлові приміщення, умови для відпочинку, харчування і столове обслуговування, вимоги, що стосуються попередження дії шуму і вібрації у виробничих і житлових зонах; 4) охорона здоров'я, медичне обслуговування, соціально-побутове обслуговування і захист в області соціального забезпечення. Регулюються питання медичного обслуговування на борту судна і на березі, охорони здоров'я, забезпечення безпеки і попередження нещасних випадків, доступу моряків до берегових об'єктів соціально-побутового призначення, соціального забезпечення. Встановлюється відповідальність судновласників за охорону здоров'я і медичне обслуговування моряків. 5) дотримання і забезпечення виконання положень Конвенції. Ці положення мають бути включені до колективних або індивідуальних угод члена екіпажу судна комунального пароплавства.

Кузнєцов С.С.

*Інститут післядипломної освіти керівних працівників та спеціалістів
водного транспорту України, проректор з наукової роботи,
кандидат політичних наук*

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ УЧАСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В СТВОРЕННІ КОМУНАЛЬНОГО ПАРОПЛАВСТВА

Інноваційний організаційно-правовий механізм створення комунальних пароплавств в Україні передбачає вирішення питання щодо залучення як територіальної громади, так і комунальної власності, до процесу фор-

мування статутного капіталу підприємств, які задовольнятимуть потреби у транспортних послугах, що надаються у сфері морських транспортних перевезень. Рішення означеної проблеми можливе за умови попереднього з'ясування змісту понять, що охоплюються термінами «територіальна громада», «комунальна власність» та «право комунальної власності».

Територіальна громада. Територіальна громада складається з жителів села, селища та міста (частина перша статті 140 Конституції України). Конституція України передбачає також право жителів кількох сіл добровільно об'єднуватися у єдину сільську громаду. Зазначені положення не встановлюють порядку об'єднання або роз'єднання самих територіальних громад. За рішенням Конституційного Суду України питання організації місцевого самоврядування, які не врегульовані Конституцією України, у тому числі умови та порядок об'єднання або роз'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст мають, відповідно до статті 146 Конституції України, визначатися законом (Офіційне тлумачення частини першої статті 140 див. в Рішенні Конституційного Суду (№ 12-рп/2002 від 18.06.2002, № 21-рп/2003 від 25.12.2003).

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ВВРУ. – 1997. – № 24. – ст. 170) далі – «Базовий закон» – територіальна громада, це – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста (ст. 1). Слід звернути увагу на нетотожність визначень змісту поняття: Конституція України – «жителі»; Базовий закон – «жителі, об'єднані постійним проживанням». Слід звернути увагу на визначення змісту поняття «самооподаткування» як форми залучення на добровільній основі коштів «населення відповідної території», за рішенням зборів «громадян за місцем проживання» для фінансування разових цільових заходів соціально-побутового характеру (ст. 1, Базовий закон).

Отже, на наш погляд, доцільним буде конституційне звернення до Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення визначення змісту терміну «територіальна громада»: це – «жителі»; це – «жителі, об'єднані постійним проживанням»; це – «громадяни, за місцем проживання» або «громадяни, за місцем постійного проживання», маючи на увазі, що «місце проживання» – це селище, село або місто. До того ж, зміст понять «проживання» та «постійне проживання» також потребує відповідного тлумачення.

Комунальна власність. Поняття «комунальна власність» у контексті статей 142 і 143 Конституції України слід розуміти як майно (сукупність об'єктів), що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад (Офіційне тлумачення частини першої статті 142, зокрема тлумачення термінів «район» та «район у місті», див. в Рішенні Конституційного Суду № 11-рп/2001 від 13.07.2001). Комунальна власність є матеріальною і фінансовою основою місцевого самоврядуван-

ня (частина 1 статті 142); матеріальним і фінансовим забезпеченням реалізації територіальною громадою свого конституційного права самостійно вирішувати питання місцевого значення, але в межах Конституції і законів України (частина 1 статті 140).

Отже, комунальна власність – це власність територіальної громади – це майно, що є в комунальній власності – це майно, щодо якого територіальна громада здійснює право власності.

Базовий закон до складу об'єктів комунальної власності відносить підприємства, установи та організації, в тому числі банки, страхові товариства, пенсійні фонди, частки в майні підприємств, житловий фонд, нежитлові приміщення, заклади культури, освіти, спорту, охорони здоров'я, науки, соціального обслуговування та інше майно і майнові права, рухомі та нерухомі об'єкти, визначені відповідно до закону як об'єкти права комунальної власності, а також кошти, отримані від їх відчуження (ч. 1, ст. 60).

Право комунальної власності – право територіальної громади володіти, доцільно, економічно, ефективно користуватися і розпоряджатися на свій розсуд і в своїх інтересах майном, що належить їй, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування (ст. 1 Базового закону).

Підставою для набуття права комунальної власності є передача майна територіальним громадам безоплатно державою, іншими суб'єктами права власності, а також майнових прав, створення, придбання майна органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом (ч. 2, ст. 60).

Від імені та в інтересах територіальних громад права суб'єкта комунальної власності здійснюють відповідні ради. Органи місцевого самоврядування від імені та в інтересах територіальних громад відповідно до закону здійснюють правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, в тому числі виконують усі майнові операції, можуть передавати об'єкти права комунальної власності у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, здавати їх в оренду, продавати і купувати, використовувати як заставу, вирішувати питання їхнього відчуження, визначати в угодах та договорах умови використання та фінансування об'єктів, що приватизуються та передаються у користування і оренду (ч. 5, ст. 60).

Передбачене у частині 3 статті 140 Конституції України право територіальної громади безпосередньо здійснювати місцеве самоврядування (в порядку, встановленому законом), знайшло відповідного відображення у статті 1 Базового закону щодо безпосереднього здійснення «права комунальної власності». Але, в частині 5 статті 60 Базового закону безпосередня участь територіальної громади не передбачається. Тобто право безпосередньої участі територіальної громади обмежується положенням про визначення «суб'єкта комунальної власності» – відповідні ради – відповідного органу місцевого самоврядування, що на наш погляд, є порушенням

конституційного права осіб – членів територіальної громади. Зазначене може створювати певні перешкоди безпосередній участі територіальної громади в створенні комунального пароплавства.

Мачкур Н.О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри морського та митного права*

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ РІЛЬ У СТВОРЕННІ КОМУНАЛЬНИХ ПАРОПЛАВСТВ В УКРАЇНІ

Світова економічна криза, в умовах глобалізації суспільних та соціально-економічних відносин, стала підґрунтям для переорієнтації основних цінностей та зумовила пошук країнами певної моделі економічного розвитку, яка могла б забезпечити національну конкурентоспроможність і орієнтувала б національну економіку кожної країни на перспективний шлях до зростання. Так, цією моделлю стала модель інноваційного розвитку, яка є тим фундаментом, який визначає економічну силу країни та її перспективи на світовому ринку (Амоша О.І., *Інноваційний шлях розвитку України: проблеми та рішення*, 2008, с. 28).

За останні роки в Україні створено умови для розвитку інноваційної діяльності – сформовано основи нормативно-правової бази та механізми здійснення інноваційної політики, а також створено умови для розвитку відповідної інфраструктури.

Проте, незважаючи на високий потенціал, інноваційна складова забезпечення економічного розвитку використовується не у повному обсязі. Стан інноваційної діяльності в Україні можна назвати кризовим, таким, що не відповідає сучасному рівню інноваційних процесів у країнах, для яких інноваційний розвиток є пріоритетним завданням економічної стратегії (Вівчар О. Й., Паранька Н. М. *Інноваційна діяльність в Україні та напрямки її розвитку*, Науковий вісник НЛТУ України, 2011, вип. 21.9, с. 184).

Інноваційна діяльність є однією з економіко-правових форм інвестиційної діяльності та є діяльністю, спрямованою на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок для розширення і відновлення номенклатури та поліпшення якості продукції, що випускається, удосконалення технології їхнього виготовлення з наступним впровадженням і ефективною реалізацією на внутрішньому та закордонному ринках.

Інноваційна діяльність в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів різної юридичної сили – від законів до локальних нормативно-правових актів (Святоцький О. Д., Ревуцький С. Ф., *Правове забезпечення інноваційної діяльності в Україні: питання теорії і практики*, 2003, с. 14-20).